ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5012 ՅՈՒԼԻՍ 31/13 ՕԳՈՍՏՈՍ 1902 ՇԱԲԱԹ 8 ՁԷՄԱԶԻ ԻԻԼ ԷՎՎԷԼ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5012

درعلیه ده غلطه ده آره‌ویلك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրֆ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԱՐԵՒԵԼՔ 1884 ՕՐԱԳԻՐ

20 ՓԱՐԱ 20

ԱԶ ՈՒ ՁԱԽ

ԱՆՓՈՒԹՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իզմիրեան վերջին թղթակցութիւնը որ հրատարակուեցաւ այս սիւնակներուն մէջ, յստակօրէն կը պարզէ այն տարօրինակ եղանակը՝ որով տեղւոյն Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին Հոգաբարձութիւնը կը վարէ իր խնամքին վստահուած հաստատութիւնը: Սակէ առաջ դիտէինք օրինակի համար թէ քաղքին քանի մը բժիշկները, որոնց մէջ նաեւ Տոքթ. Սպարթալի, անձնուիրաբար սասնձնած են հիւանդանոցին բժշկական սպասարկութիւնը, —բան մը որ շատ պատուաբեր է անշուշտ իրենց համար,—բայց երբեք չէինք կրնար մոքերնէս անցընել թէ ատոնցմէ դուրս ո՛եւ է մնայուն բժիշկ մը չկայ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին մէջ:

Եւ արդէն, չեմ կրնար հասկնալ թէ ինչ կը նշանակէ առանց մնայուն բժիշկի Հիւանդանոց մը: Եթէ երբեք կարելի ըլլար մի՛ միայն այցելու բժիշկներով,—աւելի պատուակալ բժիշկներով,—գոհանալ, այն ատեն ալ խնարկի ամէնէն դիւրին գործերէն մէկը պիտի ըլլար Հիւանդանոց մը վարելը: Հիւանդները որոնք կը պատսպարուին այդ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցին մէջ, արդեօք բնաւ յանկարծական տագնապներ չե՞ն ունենար: Եւ եթէ ունենան՝ ո՞վ կը նայի զիրենք՝ քանի որ մնայուն բժիշկ մը չկայ Հիւանդանոցին մէջ: Հոս, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցը, երկար ատեն աչքի առջեւ ունեցած եմ ամէն տեսակ հիւանդներ. անոնցմէ մեծագոյն մասը,—մանաւանդ ներքին հիւանդութեանց բաժնին մէջ գտնուողները,—չարունակ բժիշկի պէտք կրնան ունենալ: Դիւրեր ցերեկ ուշադիր հսկողութիւն մը պէտք է իրենց վրայ, առաջքը առնելու համար այն տագնապներուն՝ որոնց կրնան ենթարկուիլ վայրկեանէ վայրկեան, եւ որոնք շատ հեղ, հոգ չէ թէ պզտիկ անփութութիւնը մը պատճառաւ, կարող են մահ պատճառել: Մնայուն բժիշկը սակայն, որ դիւրեր ցերեկ պարտաւոր է հսկել հաստատութեան մէջ, եւ որուն լուր կը տրուի իսկոյն, ժամանակին հիւանդին քով հասնելով կ'առնէ վտանգին առաջքը:

* * *

Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան հիւանդանոցին մէջ ասանկ բաներ չկան եղեր: Ասիկա տխուր բան մըն է, եւ մարդ կըրնայ առանց այլ եւ այլի հետեւցնել թէ հիւանդները,—ծանր հիւանդները անշուշտ,—մէկ պահէն միւսը մեռնելու վրտանգին ենթակայ են այդ հաստատութեան մէջ, նոյն իսկ Հոգաբարձութեան անփութութեան պատճառաւ: Եւ յետոյ, չեմ դիտեր թէ ինչ կ'ընեն վտանգաւոր վիճակի մը մէջ գտնուող այն հիւանդները, որոնք կրնան չսպասուած պահու մը մէջ Հիւանդանոց բերուիլ: Քանի որ մնայուն բժիշկ չկայ, պիտի պարտաւորուին անշուշտ պատուակալ բժիշկներէն մէկը կամ միւսը փնտռել: Ասկէ առաջ կուգայ ժամանակի կորուստ մը որ երբեմն կրնայ աղիտաբեր ըլլալ հիւանդին համար: Մնաց որ միշտ կարելի չըլլար պատուակալ բժիշկները տրամադրելի գտնել: Մարդիկը ո՛րչափ ատեն որ պարտաւորութիւն մը չունին, բնականաբար կրնան տեղ մը գացած ըլլալ, եւ կամ ո՛եւ է գործով մը զբաղած: Ո՞վ կրնայ զիրենք ստիպել որ գործերնին թողուն եւ անմիջապէս Հիւանդանոց փութան: Եւ ապրդեն, ալ դուք երեւակայեցէք թէ ինչ կրնայ ըլլալ անմիջական դարմանի պէտք ունեցող հիւանդը:

Աւելորդ է ըսել թէ այս տեսակ բաներ պէտք էին առաջին տեղերը դրուիլ Հիւանդանոցի մը Հոգաբարձութեան պարտաւորութեանց մէջ: Այդ պատճառաւ է արդէն որ այս ատենման մեծ կ'երեւայ մեր աչքին՝ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անփութութիւնը: Եթէ երբեք չի մտածեր դարման մը տալ այդ շատ տարրական ու միեւնոյն ատեն ալ շա՛տ կարեւոր, գրեթէ էական պէտքին, ան ատեն ինչո՞վ կը խորհի արդարացնել իր գոյութեան իրաւունքը:

* * *

Այդ օրինակ անփութութեան մը պատճառաւ չէ՞ր արդէն որ այս վերջերս, նոյն Հիւանդանոցին մէջ պատսպարուած հիւանդ մը անձնասպան եղաւ: Պատմութիւնը կը յիշէք անշուշտ:— Աֆիոն Դարահիսարցի 21 տարեկան երիտասարդ մը, Գէորգ Դաւթեան, ամսոյս 17ին Հիւանդանոց կը տարուի ծանր վիճակի մէջ: Բժիշկ չգտնուելուն պատճառաւ, խեղճը անկիւնն մը կը նետեն: Ամբողջ գիշերը հիւանդը այդպէս անխնամ կը մնայ: Առտուն՝ կրկին բժիշկ չկայ: Վերջապէս,—ինչպէս գրած էր արդէն Արեւելքի Թղթակիցը,—ժամը 3ին մօտերը բժիշկ մը կուգայ, եւ երիտասարդին հիւանդութեան թիֆօ ըլլալը հաստատելէ վերջ՝ կը պատուիրէ որ Հիւանդանոցին վերի յարկը փոխադրուն զայն:

Թէ ինչ կը պատահի անկէ վերջ, կը թողում որ Արեւելքի Թղթակիցը ինք պատմէ.—

«Երեք օր յետոյ, Դաւթեանին վիճակը կը ծանրանայ: Ջերմութեան աստիճանը 40ը կ'անցնի: Լոգանքի պէտքը զգալի կը դառնայ, ջերմութեան առաջքը առնելու համար: Բայց ո՞վ պիտի ընել տար լոգանքը, քանի որ Հիւանդանոցին մէջ մնայուն թուչակաւոր բժիշկ չկայ: Դժբաղդ Գէորգ շատ կը տանջուի ջերմութենէն, որ աւելի սասկացած էր կէս գիշերէն ետքը: Անոր աւերիչ ազդեցութեան տակ անկողնէն վար կը ցատկէ (մարդ չկա՛ր) ապուշ դարձած, վայրկենապէս կը հանուի, եւ բոլորովին մերկ վիճակի մէջ, կէս գիշերէն մէկուկէս-երկու ժամ ետքը, անուսկին պատուհանէն վար կը նետէ ինքզինքը:»—

Ինչպէս կը տեսնուի, այդ խեղճ աղուն մահուան պատճառը պարզապէս նախզուութեան պատճառն է: Հոս, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին մէջ, այդ կարգի հիւանդներու վրայ երկու հիւանդապահ մէկանց կը հսկեն, եւ ասիկա՝ գիշեր ցերեկ անխոր: Հոն, Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը մարքին անգամ չէ՛ անցուցեր թէ հիւանդապահները կրնան պատսխանատու ըլլալ այդ անձնասպանութեան դործին համար, եւ հրամայեր է որ պատուհաններուն երկաթեայ ձողեր անցուին: Պատուհանները սակայն ո՛ւ եւ է յանցանք չունին այդ գործին մէջ: Եթէ երբեք մնայուն բժիշկ մը ըլլար այդ պահուն, եւ հիւանդապահներն ալ հսկէին, չատ դիւրաւ կարելի էր հիւանդին տարուիլը մեղմել, որով անձնասպանութեան բնաւ տեղի չէր մնար:

* * *

Կը յուսանք որ այս դէպքը առիթ մը կ'ըլլայ Ս. Լուսաւորչեան Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան համար՝ որպէս զի քիչ մը աւելի գիտակից ըմբռնում մը դրսեւորէ իր դերին նկատմամբ, եւ ըստ այմմ առաջ տանի իր գործունէութիւնը: Այլապէս, վախ կայ որ բոլորովին վարկաբեկ ըլլայ այդ հաստատութիւնը, որուն նկատմամբ տակաւին այս վերջերս բաւական նշանակելի համակրութիւն մը յայտնուեցաւ, հարիւրամեայ յոբելեանի հանդիսութեանց միջոցին:

Դրամ՝ որ այդ յոբելեանին առթիւ հաւաքուեցաւ, Հոգաբարձութիւնը կարծեմ կը փափաքի հաստատութեան մը գնման յատկացնել: Զենք ըսեր թէ անխելք որոշում մըն է ասիկա, բայց

ԼՈՔԻ ԷՆՕ (70)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

ԻԱ.

—Վիրաւորուա՞ծ էք պարոն Թիպլիւրս, ըսաւ Լօրանս, երբ Գոտարկապորտը խրճիթ մտաւ:

—Թեթեւապէս վիրաւորուած տիկին, պատասխանեց Թիպլիւրս: Ինքզինքս վիրաւորեցի, ջանալով պաշտպանել կեանքը մէկու մը՝ որ սիրելի է ինծի, այն է Բովրէթի կեանքը:

—Բովրէթ մի, գոչեց մարքիզուհին ապշութեամբ. ի՞նչ վտանգ կը սպառնար անոր:

—Մահուան վտանգ, տիկին: Իմ աղջիկս կը գտնուէր օրիորդ Բրաթէնրոսի ձեռքերուն մէջ:

—Օ՜հ կը հասկնամ, գոչեց Լօրանս ահաբեկման չարժումով մը: Ուրեմն այդ կինը կ'առէ՞ գլխս, յարեց ընկճուած չեշտով մը:

Պահ մը լռելէ յետոյ, մարքիզուհին ըսաւ.

—Հիմա վտանգի մէջ չէ Բովրէթ, այնպէս չէ՞:

—Ոչ, վտանգի մէջ չէ, պատասխանեց Թիպլիւրս: Իցէ՛ թէ իմ սիրած բոլոր անձերս ալ աղատէին նմանապէս: Պ. տր Թրէքանա հիմա հոս պիտի ըլլար՝ ձեզ պաշտպանելու համար:

Թիպլիւրսի բացադանչութիւնը մարքիզուհին աչքին առջեւ պարզեց իր հոգեվարք ամուսնոյն պատկերը եւ իր անմխիթար վիճակը: Լօրանս աչքերը դոցեց, յիշողութենէն վտարելու համար այն ադատալի տեսարանները, որոնց հանդիսատես եղած էր առջի օր: Թիպլիւրս աթոռակի մը վրայ նստաւ, ծանր ու լռիկ երեւոյթով, չխորհելով իսկ մխիթարական խօսքով մը մեղմել այնքան մեծ ու դառն ցաւ մը:

Աւա՜ղ, ո՛վ կրնայ խորաքննել մեր սրտին անդունդները, ո՞վ պիտի կրնայ երեւան հանել այն խուլ եւ համբ պայքարները, որոնք մեր խղճին մէջ կը յուղուին, ամէնէն հանդիսաւոր պահերուն իսկ: Ո՞վ պիտի համարձակի պատմել այն սրտաբորոտ առամները, որոնց յաւիտենական թաւերամայրն է մեր սիրտը, եւ ուր մեր էութիւնը զոհի դեր կը խաղայ յանախ: Ինչ՜ զգեստ Թիպլիւրս ալ առաջնորդ ի վեր մղած կռիւներու միջոցին, զգլխիչ փորձութեանց դիմադրելու հարկին մէջ կը գտնուէր: Մէկէջ աւելի անդամներ, ի տես այն դժբախտութեանց, որոնք Լօրանսի կը հասնէին զոր այնքան կը սիրէր, իր մէջ յոյս մը կ'արթննար: Բայց խորհրդածութիւնը ընդհանուպ կ'եղծէր իր փայլուն անուրջները. խեղճ երաղողը սոսկումով կը չափէր իր դահավէժ անկումը՝ անուրջներուն բարձրութենէն: Մինչ տկար նկարագիրները կ'ընկճին իրենց պարտականութեանց ու անուրջներու փլատակին տակ, ուժեղ հոգիները ա՛լ աւելի կը գօտեպնդին եւ կամքը իր ուժերը ամփոփած առաջ կ'անցնի, վերջնական հարուածը տալու:

Թիպլիւրս որոշեց արիաբար դիմադրել հրապուրիչ փորձութիւններուն եւ հաստատուն քայլերով յառաջանալ դէպի այն նպատակը, զոր իրականացնել ի՛ր պարտքն էր: Այդ նպատակն էր Լօրանսի փրկութիւնը. սակայն ինչ ճիգեր ընելու էր ատոր հասնելու համար: Ինք ալ չէր գիտեր: Բայց բաւական արիութիւն ու կորով կը զգար իր մէջ, այդ բանը ընելու համար:

Իր որոշման ու իր անձին վրայ վստահ, Թիպլիւրս այնպիսի նայուածք մը ձգեց Լօրանսի վրայ, ուր երեւան կու գար իր բովանդակ անձնուիրութիւնը: Խեղճ մարքիզուհին, որ կ'արտասուէր այդ պահուն, իր ձեռքը երկարեց եւ ըսաւ.

—Մեծ սիրտ մը ունիք պարոն Թիպլիւրս, եւ Պ. տր Թրէքանա գիտէր այդ բանը, որովհետեւ մէկէ աւելի անգամներ ինծի ըսած է թէ դուք անձնուէր բարեկամ մըն էք, ինքզինքիդ զոհելու ատեն:

—Աւա՜ղ, տիկին, դէպքերը շատ շուտ արդարացուցին այդ տխուր դուշակութիւնը: Ա՜հ, տիկա՛ ալ չպիտի պատահէր, եթէ վտանգի պահուն ձեր քով գտնուէի:

—Այո՛, ձեր ներկայութիւնը պիտի ոգեւորէր Պ. տր Թրէքանայի քաջութիւնը, եւ սակայն մեկնեցաք դղեակէն:

—Թերեւս պախարակեցիք իմ այդ արարքս:

—Ո՛չ, վախցայ: Մարքի՞զ կ'անցնէր որ այդքան զօրաւոր չարժառիթներ...

—Արդարեւ զօրաւոր չարժառիթներ, տիկին: Եթէ վայրկեան մը վարանի հնազանդելու Պ. տր Թրէքանայի հրամաններուն, ալ ես ապատան մը չպիտի ունենայիք այս աշխարհի վրայ:

Մարքիզուհին զարմանք յայտնող կերպարանք մը առաւ, չհակառակող Թիպլիւրսի խօսքերուն իմաստը: Այս վերջինը յայտնեց օրիորդ Բրաթէնրոսի ընչաքաղցութիւնը եւ այդ առթիւ մարքիզին յայտնած վախերը, որ կը խորհէր ապահով ձեռքերու յանձնել Լօրանսի ձգած կտակագիրը: Թիպլիւրս պատմեց կտակագրին գողութիւնը, Պրիսի փախուստը եւ անոր հետ ունեցած կռիւը: Վերջապէս յայտնեց թէ ինչպէս իր պաշտօնը կատարելէն յետոյ, իմացած էր թէ յարձակման ենթակայ եղած էր դղեակը եւ Բովրէթի ալ առեւանգուած էր միւսներուն պէս, կրկնակ ոճիրներ, որոնք օրիորդ Էլիզապէթի խորհուրդով կատարուած էին: Այս անակնկալ յայտնութիւններէն յետոյ, Թիպլիւրս նկարագրեց նաեւ այն ահարկու տեսարանը, որ տեղի ունեցած էր Մալոյի նկուղին մէջ եւ մայր Բէրկիդէի միջամտութիւնը:

—Ինչպէս կարելի է դատապարտել ու սերտողութիւն ընել, երբ վերի յարկէն Մանկապարէզի մանուկներուն ոտնաձայնը չի կարիր: Դուք ըսէք, պրն. ընթերցողներ, կարելի՞ է որ աչակերտ մը քան մը սովրի, նոյն իսկ մտովին կարդացածը հակնայ, երբ այդ անվերջանալի, անընդհատ ոտնաձայնը եւ երգերը կը գոռան ականջին մէջ: Չեմ հասկնար մեր ժողովականներու սա անփութութիւնը, որոնք չեն կրնար մտածել թէ Մանկապարէզի վատ չէնքի մը համար 20 ոսկի խնայելով՝ ամբողջ 500 ոսկին ջուրը կը նետեն:

Երրորդ առաջարկս է աղջկանց վարժարանին եւ Մանկապարէզին վրայ կիներէ բաղկացած խնամակալութիւն մը կազմել: Առաջարկ մը որ քանիցս կրկնուած այս էջերուն մէջ, ապարդիւն մնացած է, Առաջնորդ Հօր ալ կոչում ըլլալով հանդերձ: Չեմ դիտեր ի՞նչ պատճառ կայ չկազմելու այս կարեւոր մարմինը, որ ունենալով տրամադրելի ժամեր, Ուսումնական Խորհրդէն աւելի լաւ կրնայ հսկել վարժարաններուն վրայ, յաճախակի այցելութիւններով: Քաղաքիս մէջ կը պակսին միթէ, ուսեալ, զարգացած եւ տրամադրելի հայ տիկիններ: Իսկ դալով վարժուհիներու խումբին, պիտի խնդրեմ Ուսումնական Խորհրդէն որ, աշխատի կարելի եղածին չափ լուրջ վարժուհիներ բերել տալ թէ՛ աղջկանց վարժարանին եւ թէ Մանկապարէզին համար:

Իսկ առաջարկներուս չորրորդը եւ վերջինը ըլլալով, պիտի խնդրեմ Ուսումնական Խորհուրդէն որ, ծթեան դաղափարներով միւս ժողովականներուն պէս, փոխանակ յօդուածադրին ինքնութեամբ հետաքրքրուելու, աւելի հետաքրքրուի անոր գրութեամբը եւ առաջարկներովը:

Սամսոն ԹՂԹԱԿԻՑ

ԼՐԱԳԻՐԸ՝ ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ ՄԷՋ

Լեցուցէք ձեր միտքն ու սիրտը, որչափ ալ լայն ըլլան: ԿԷՕՊԷ

(Շար. երէկի թիւին եւ վերջ)

Բ

Համառօտակի խօսելէ ետքը լրագրութեան մեր մէջ ունեցած ամենակարեւոր դերին վրայ, որ առանձին ուսումնասիրութեամբ մը, կրնար յօդուածներու երկարաշունչ շարքի մը նիւթ հայթայթել, հիմա անցնինք երկրորդ խնդիրին, եւ քննենք թէ, մեր հասարակութիւնը, ի՞նչ կերպով կը վերաբերուի անոր, եւ ո՛ր ատիճան կը քաջալերենք դայն, օրաստօրեայն բարգաւաճման, ու յարաճուն տեւականութեան մը մէջ դնելու համար, մանաւանդ որ, իրեն դրական մենդառութիւնը անկէ կը սպասէ առաւելապէս:

Թողլով որ, ամէն գաւառական ներկայացուցիչ, պարզէ իր միջավայրին լրագրական վերաբերումները, մենք պիտի խօսինք Տիարպէքիրի հասարակութեան վրայ, որ իր շատութեանը համեմատութեամբ ջերմ դնահատութեան արտայայտութիւններ ունենալու էր հանդէպ լրագրութեան, որ հանրային դպրոցի մը հանգամանքով, տիեզերական բարիքներ տիրելու սահմանուած է:

Սկսելով անցեալ դարու յիսունական թուականէն, երբ լրագրութիւնը, բաւական կոկուած աշխարհաբարի մը գրչին մէջ, իր գոյութեան խանձարուրքը կը բանար, Տիարպէքիր բոլորովին անգիտակ եղած է անոր բարեբար երեւման, ու բնաւ չանգրգռուած չէ անով: Նոյն իսկ 80-90 թուականներուն, երբ ուրիշ գաւառներու հետ, Տիարպէքիր ալ կրթական ոգեւոր գործունէութիւն մը ունեցած է, բաժանորդագրական այնքան անչնչին մասնակցութեամբ մը վերաբերուած է լրագրութեան, որ յիշատակութեան իրաւունքէն բոլորովին կը զրկուի: Լրագրական ընթերցումները ստիպողական կարեւորութիւն մը, շահեկանութիւն մը չեն ունեցած, ու պարզապէս ժամանցառութիւն նկատուած են, եւ անոնց օգտակար թերադրութիւնները բարեփոխութիւն մը չեն ներմուծած մտքառած ու նախնական ընթերցումներուն մէջ:

Մինչեւ ինքնուսնական թուականները ետքը, երբ լրագրութիւնը ընդարձակ ծաւալում մը ունեցաւ, ու թէ՛ Պոլսոյ, թէ գաւառներուն համար կրթական նոր թուական մը բացուեցաւ մանկավարժական նոր դրութիւններով, ու դասատիպարկական բարեփոխուած եղանակներով, այն ատենները, լրագրութիւնը առաջին անդամ ըլլալով, մեղի համար ժամանցառութեան սահմանէն դուրս ելաւ, ու օգտակար զբաղումներու կարգը անցաւ ատիճան մը: Հիմա, թէեւ բոլոր օրաթերթերը, ու քանի մըն ալ կարեւոր հանդէսներ հոս կը մտնեն, բայց այնքան սահմանափակ ծաւալումով, որ իւրաքանչիւրին բաժանորդները մէկ ձեռքի մատներուն վրայ կը հաշուուին: Դիժբաղդութիւնը հոս է որ ասոնք ալ մեծամասնաբար քաղաքական լուրերու ամբոխներէ կը բաղկանան:

Անհաւասար լրագրութեան հանդէպ, այսքան սառնասիրտ վերաբերում մը ունեցած է մեր հասարակութիւնը, որուն՝ այս պատճառով կրած վնասներուն համար օտա մէկ դասակարգութիւնը ընելու համար ըսենք.

Ս. Շատ մը գաւառներու մէջ, ժողովրդական դասակարգերէն բազմաթիւ անհատներ, առանց դպրոցական պատրաստուն մէջ դատարարութեան բարիքները վայելելու, ու առանց ընթերցասիրութեան տարրական կանոններու դիտակցութիւնը ունենալու, զուտ ինքնաշխատութեամբ, ու ընդհանրապէս, ընթերցասէրներու մէջ կատարուած լրագրական ընթերցումներով, բաւականաչափ ատիճանով հաղորդակից եղած են ընթերցասիրութեան բարիքներուն, ու բարոյացուցած են իրենց նկարագրին անհաճոյ մասերը: Մինչդեռ հոս, մեր՝ թէ հին, ու թէ՛ նոր սերունդին մէջ, չափազանց հաղուագիւտ են ընթերցագէտները, ու հասարակ գրել գիտցողները: Ու կայ միթէ անկէ աւելի ցաւալի ու դժոխային բան մը, երբ կը տեսնենք, որ երիտասարդութեան ամենամեծ մասը,— թող ծերերը,—, ամենահասարակ ընթերցասիրութիւն մը կ'ունենան, ու հաշուական անհրաժեշտ գործածութեանց մէջ ձախողանքէ ձախողանք կը գլորին:

Բ. Դարձեալ շատ մը կարեւոր գաւառներու մէջ, լրագրական ընթերցումները, ապնիւ ու վայելուչ ժամանցի մը նշանակութիւնը ստացած են, ու պատճառեղած են, որ բազմաթիւ անհատներ, թողուն իրենց մոլեկան ու անհաճոյ զբաղումները, ու բարուքին իրենց աւանդական գաղափարները: Հոս բոլորովին անծանօթ են ասոնք: Մեր երիտասարդութիւնը, ընթերցասիրական ճաշակ չունի բնաւ, ու նախամեծար կը համարէ վեսասակար ըմպելիքներով, ու անճաշ վայրերու երթեւեկութեամբ չէզոքացնել պարապութեան ձանձրոյթը: Զարմանցութիւն պիտի չըլլայ, եթէ ըսենք որ, կիրակի օրերու մէջ, խիստ հաղուագիւտ տեսնել մէկը, որ օգտակարութեան գլուսակցութեամբ լրագիր մը թերթատ, ու հետաքրքրուի անոր պարունակութիւնովը:

Կ'ուզէք ասոր համար դրական ապացոյց մը: Վանի սովին, Սարբեանի որբերուն, Կարնոյ երկրաշարժին ու Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի դրամական անձկութեան եւ ուրիշ այլազան առիթներով, լրագրութիւնը դիմումներ կ'ընէ հասարակութեան բարեսիրական զգացումներուն, ու հեռաւոր անկիւններէ, բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, իրենց լումաները կը հասցնեն: Տեսա՞ծ էք արդեօք, որ ո եւ է նուիրատուական ցուցակի մէջ, Տիարպէքիրցիի մը մասնակցութիւնն ալ տեսնուի: Երբէ՛ք, ոչ ոք տեղեկութիւն կ'ունենայ դիմարիական այդ սրտաճմլիկ հրաւէրներէն: Եւ ասիկա ո՛չ թէ անոր համար, որ մեր հասարակութիւնը չունի բարեսիրական զգացումներ, թրթռացումներ, այլ՝ անոր համար որ անիկա լուրջ կարեւորութիւն մը չի տար լրագրութեան, ու բոլորովին կ'անդիտանայ հոն օրը օրին յուզուած այժմէական հարցերը:

Դ.—Բարքերու այսպէսիկի խորթացում մը բոյն դրած է մեր երիտասարդներուն մէջ, որ օրէ օր հրատապ հանդամանք մը կ'առնէ, ու զղջալի հաեմատութիւններու կը հասնի: Քիչ անդամ անոնք եկեղեցի կը մտնեն, ու կը հեռաքրքրուին կրթական վիճակով: Շատ տեղեր թէ՛ եկեղեցական եւ թէ՛ դպրոցական վարչութիւնները ձեռնհաս անձերու յանձնուած են, բարեւոք մատակարարութեան մը համար: Մինչդեռ հոս, Դիոգենէսի լապտերը

—Արդարեւ զօրաւոր չարժառիթներ, տիկին: Եթէ վայրկեան մը վարանէի հնազանդելու Պ. տր Թրէքանայի հրամաններուն, ալ ես ապատան մը չպիտի ունենայիք այս աշխարհի վրայ:

Մարքիզուհին զարմանք յայտնող կերպարանք մը առաւ, չհակառակող Թիպլիւրսի խօսքերուն իմաստը: Այս վերջինը յայտնեց օրիորդ Բրաթէնրոսի ընչաքաղցութիւնը եւ այդ առթիւ մարքիզին յայտնած վախերը, որ կը խորհէր ապահով ձեռքերու յանձնել Լօրանսի ձգած կտակագիրը: Թիպլիւրս պատմեց կտակագրին գողութիւնը, Պրիսի փախուստը եւ անոր հետ ունեցած կռիւը: Վերջապէս յայտնեց թէ ինչպէս իր պաշտօնը կատարելէն յետոյ, իմացած էր թէ յարձակման ենթակայ եղած էր դղեակը եւ Բովրէթի ալ առեւանգուած էր միւսներուն պէս, կրկնակ ոճիրներ, որոնք օրիորդ Էլիզապէթի խորհուրդով կատարուած էին: Այս անակնկալ յայտնութիւններէն յետոյ, Թիպլիւրս նկարագրեց նաեւ այն ահարկու տեսարանը, որ տեղի ունեցած էր Մալոյի նկուղին մէջ եւ մայր Բէրկիդէի միջամտութիւնը:

Երբ Դատարկապորտը աւարտեց իր պատմութիւնը, մարքիզուհին տարակուսած, հիացման ու երախտագիտութեան չեշտով մը գոչեց.

—Ուրեմն ինծի՞ համար այնքան անդամ զիմադրեցիք մահուան: Թշնամի չունիք եւ բոլոր խմիններուս ատելութիւնը հրաւիրեցիք ձեր վրայ:

—Երանի՞ թէ այդ նպատակէն չեղէի ընաւ:

—Ո՛չ, չեմ ընդունիր այդ անձնազոհութիւնը, պատասխանեց Լօրանս: Բա՛ւ է որքան արցունք, որքան արիւն թափուեցաւ ինծի համար: Թող ես զոհուիմ, եթէ երբեք իմ փրկութիւնս պիտի կատարուի զիս չոչնչացուցողներուն կորուստովը միայն: Ուրեմն խոյս տուէք ինէ, պարո՛ն, հեռու փախէք ինէ, ինչպէս կը զգուշանան բարդաղուրկ մարդոցմէ, որոնց հետ շօշափում մը մահացու է: Հաւատացէք որ իմ թշուառութեանս մէջ պիտի օրհնեմ ձեզ, ինծի համար բրած ձեր այնքան զոհողութեանց փոխարէն:

(Շարունակելի)

Վերջին Լուրեր

ԴՈՒՌՈՍՏՈՎ

—Ռուսական Դումայի ներքին գործերի հանձնաժողովը հաստատեց Ռուսաստանի Ներքին գործերի նախարարի հրամանագիրը՝ Ռուսաստանի Դումայի ընտրությունների մասին։

—Ռուսական Դումայի ներքին գործերի հանձնաժողովը հաստատեց Ռուսաստանի Դումայի ընտրությունների մասին օրենքի նախագիծը

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Բ. Դրան խրատ-դէմ խորհրդական Հագդը պէյ, առջի օրը, այցելութիւն տուաւ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանին։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորդատօ իշխանը, վաղը, Կ. Պոլիս կը ժամանէ։

ՅԷՐԻԹԻԹՈՒ լատինական գերեզմանատան մատուռին մէջ, կիրակի առաւօտ, տարեկան հոգեհանգիստը պիտի կատարուի Սրբոյ պատերազմին մեռնող Ֆրանսական զինուորներուն համար։ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական գաղթականութիւնը ներկայ պիտի ըլլայ։

ՍԷՎԱՆԻԿԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ. — Սեւանիկի թերթ մը կ'ըսէ թէ Բրոֆէսէօր Ռուտոլֆ Հէրնէս, երկրաչարժին նկատմամբ իր գիտական խուզարկութիւնները աւարտած ըլլալով, Վիէննա ուղեւորեր է։ Աւստրիացի երկրաբանը բեկեալ գիծով ուղղութիւն մը գաւեր է հիւսիսային արեւմուտքէն եւ հարաւային արեւելքէն, որ կը սկսի Այոս-Վասիլիոս լիճին յատակէն եւ կ'անցնի Լանկադայի, Արաքլիի, Կիւվէզնայի, Սալմանլիի, Գարաձա-Այտարլըի, Սարըկէօլի, Հըրսովայի եւ Քիլիսիրի կողմերէն մինչեւ Տոյրանի կայարանը։ Այդ տեղերը, ինչպէս յայտնի է, ջերմուկներ կը գտնուին։ Ամէնքն ալ Վարտարի հետ զուգահեռական գիծ մը կը կազմեն։ Բեկեալ գիծը քայլ առ քայլ կը հետեւի անոր մինչեւ Լանկադա. ստկէ ուղղութիւնը փոխելով՝ Իզվորօ կ'երթայ։ Երկրաչարժէն առաջ Քարլ Էօսթրիխ բրոֆէսէօրն ալ Վիէննայի աշխարհագրական Ընկերութեան հանդէսին մէջ հրատարակութիւն մը ըրած էր այդ գիծին նկատմամբ։

ՍՈՍԻԼ ՁՕՐԱՎԱՐԸ որ Ցրանսայի դեսպանին հետ, երէկ, Պրուսա գնաց, այս իրիկուն Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ՊԱՐՍԻԿ կառավարութիւնը առաջին կարգի Առիւծ եւ Արեւ պատուանշանը նուիրեց Աբշիպեղադոսի կղզիներու նահանգին կուսակալ Ապէտին փաշայի։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱՅՈՒԽՍ.— Զեռնասպաշտնարանը, ինչպէս Էմրինէի, նոյնպէս Սէլանիկի ու Զաթալճայի անառներու քննիչներուն ալ հրամայեց որ ամէն ասենէ աւելի փայտ՝ ու ածուխ պատրաստել տան Կ. Պոլսոյ պէտքերուն համար. Նաեւ տեղեկագրին թէ մարտէն մինչեւ յուլիս օ'րքան փայտ ու ածուխ ղրկուած է Կ. Պոլիս։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Սէնայի վարժարանին մէջ սբարմաչէթի գործարան մը պիտի հաստատուի։ Կուսակալութիւնը այդ մասին տեղեկութիւն ուղած ըլլալով, ձեռնհաս պաշտօնարանը պատասխանեց թէ սբարմաչէթի գործարանի մը համար փոքր դրութեամբ մեքենաներ եւ այլն, մինչեւ Տիարպէքիր տանելու ծախքն ալ միասին, հազար հինգ հարիւր ոսկի պիտի արժեն. Նաեւ եւրոպացի վարպետ մը ալ ամէնէն քիչ ամսական հինգ հարիւր ֆր. կը պահանջէ։

ՅԻՆԷՐԻ Պատրիարքարանին Սինոդը, երէկուան նիստին մէջ, նկատողութեան առաւ Սամսոնի թեմականներուն մէկ գիրը, որով կը գանգատին տեղւոյն մետրապոլիտ Տ. Անթիմոսի դէմ, խնդրելով զայն չղրկել իր պաշտօնատեղին։

— Անգլիոյ դեսպանատան երկրորդ թարգմանը, երէկ, Ցունաց Պատրիարքարանը գնաց եւ, խտուարտ թագաւորին թագադրութեանը առթիւ եղած շնորհաւորութեանց համար, դեսպանատան դրծակատար Պ. Պրնսընի շնորհակալութիւնները հաղորդեց։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ.— Անցեալները Զաթալճայի մէջ մեռեր է Զոյն անուն յոյն կին մը հարիւր տասնչորսնոյ տարեկան։ Ունի երկու մանչ, երեք աղջիկ, երեսունչորսնոյ թոռ եւ տասնչորս թոռան թոռ։

ԱԻՍՏՐԻՈՅ դեսպանատունը Բ. Դրան հաղորդեց վիճակագրութիւն մը որ ցոյց կու տայ, 1900ին կատարուած մարդահամարին համաձայն, Աւսարիա-Հունգարիա գտնուող օսմ. հպատակներուն թիւը եւ կը հաղորդէ անոնց մասին օգտակար տեղեկութիւններ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ սերպական ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ գնդապետ Ռատէմիչ որ երբեմն վարած է Կ. Պոլսոյ դեսպանատան զինուորական կցորդի պաշտօնը։

ՍԸՎԱԶԻ Ռէժիի տնօրէն Պէքիր պէյ Տէնիզլի վոխադրուեցաւ նոյն պաշտօնով։

ԲԵԱՂԸՏԽԱՆԷԻ հովիտէն Կ. Պոլիս բերուելիք ջուրերուն համար Թէրսանէի մէջ ալ աղբիւր մը պիտի չմնայ։

ԱՐՄՍԹՐՈՆԳի նաւադործարանին մէջ չինուելիք Համիտիէ յածաւորակին համար նոյն գործարանը արագահարուած թնդանօթներու պատրաստութեանը ձեռնարկած է։

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ վարժարանին ուսանողներուն ձեռագործերու ցուցադրութիւնը սեպտեմբերին պիտի սկսի։

ԿԼՕՒՍՈՒԻ դեռակը որ բաւական լեցուած է, սկսած է մաքրուիլ թաղապետութեան կողմէ։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ անուանուեցաւ առաջին միւմէյիզի Ֆաիզ պէյ, որուն յաջորդեց միւմէյիզներէն Բահիթ պէյ։

ՏԱՒԵՐԸ.—Երկու օրէ ի վեր առաւօտները մինչեւ կէս օր Կ. Պոլսոյ մէջ բաւական տաք կ'ընէ, բայց կէսօրէն ետքը հիւսիսային հովը քիչ չատ զովութիւն կը պատճառէ։

ԿՐՕՆԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ.—Իսկեկէօլի Եէնիճէ գիւղէն Հայ մը՝ Պետրոս Մատթէոսեան, իսլամական կրօնքը ընդուներ եւ անունը դրուեր է Իսլահիմ։

—Հալէպի ձէյտոս թաղը բնակող ընիկ Զէյթունցի Հայ մը՝ Մկրտիչ Փանոսեան՝ իսլամական կրօնքը ընդունելով, անունը Ալի դրուեր է։

ԱՐՄՏԻՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Առջի օրը ցորենները ծախուեցան սա գիներով.— Կակուղ ցորեն, տեսակին համաձայն, 9—10 7/8 ղրուշ, լիպրայէն վար. կարծր ցորեն 24—45 փարա։ Վերջացող չարթուն Անատոլէն եւ Բումէլիէն 46,000 քիլէ ցորեն բերուեցան Կ. Պոլիս։ Կակուղ ցորենի գինը քիչ մը իկնաւ, բայց կարծր ցորենի գինը անփոփոխ մնաց, շատ ժամանում չըլլալուն համար։

ՏՈԲԴ. ԱՐԻՍԹԻՏԻ ՓԱՇԱ, որուն մահը ծանուցինք, ամուրի էր։ Կտակագիրը բացուելով, տեսնուած է թէ իր ծընընդավայրին՝ Էրզրումի յուսական վարժարաններուն հազար ոսկի կտակած է, Եէսի Գաւէզի յուսական բարեգործական հաստատութեանց՝ հինգ հարիւր եւ իր եղբօրորդիներուն ալ հինգ հարիւրական ոսկի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ Միր լրագիրը կը հրատարակէ Եանքով գնդապետին կողմէ Բալասքովիչայէն ղրկուած նամակ մը, ուր Սարոֆով աւագակատեղին ու անոր խումբին գործած աներեւակայելի ոճիրները նկարագրուած են։ Նամակագիրը կ'ըսէ թէ այդ ոճրագործները երկրին ամէն կողմերը տարածուած են եւ անխիղճ արիւն ու արտասուք թափել կու տան իրենց գտնուած տեղերը։ Նամակագիրը կը յարէ.— «Այդ վայրագները, մարդասիրական զգացումներէ զուրկ, տեսակ տեսակ երեւոյթներ կ'առնեն ամէնքը խաբելու համար, եւ նմանը չտեսնուած չարագործութիւններ կ'ընեն։ Այդ խումբը կազմողներուն իւրաքանչիւրը սադայլական ու եպերելի գաղափար մը կրէ. ամէնքն ալ պատիւ թշնամիներ են։ Առանց կողմէ լեւը տարուած երկու կիներուն ընակած վրանները տեսանք. Նաեւ գողութեան նպատակով սպանուած ոստիկանին գերեզմանը եւ Վէլէնքօ գիւղին մէջ մարդկային երեսուներեք դիակներ. առնց մէջ կար կէս մը՝ իր նորածին տղեկը գրկած։ Այդ աւաղակները Տասքալ անուն մարդ մը ալ վիրաւորելով տարած են՝ իրենց դրամներուն հաշուակալը ընելու։ Հոս ժողովուրդը գիշեր ցորեկ կ'աղօթէ այդ սարսափելի աւաղակախումբին ջնջուելուն համար, վասն զի այդ չարագործները վայրագ քմահաճոյքով մը՝ տէր ըլլալ կ'ուզեն ժողովուրդին քրտինք թափելով վաստակածին։ Հարկ չկայ աւելի խօսիլ, վասն զի դուք ալ գիտէք այդ մարդոց չարագործութիւնները։»

ԴԻԱԿ ՄԸ.—Բումէլի Եէնէրի մօտ ծովեզերքին վրայ, կիրակի օրը, մարդու դիակ մը գտնուեցաւ՝ առանց գլուխի եւ թեւի։ Դիակը տարրաղաղուած ըլլալով, թեւերը անջատուած էին ու քովը կը գտնուէին։ Գլուխը չգտնուեցաւ։ Բիչ հեռուն պատուած չապիկ մը կար։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ։

ՀԷՅՊԷԼԻԻ մէջ, առջի օրը, տիկին Ուրանի Սաթաթոս, համանուն բժիշկի մը կինը, որ խաչփողի անբուժելի հիւանդութենէ մը կը տառապէր, տանը երկրորդ յարկէն փողոց նետուելով անձնասպան եղաւ։

ՖԱՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան Վոքուր պահականաւէն որ Պէյքոզի մօտ կեցած է, հինգ նաւաղներ կիրակի իրիկուն ծովը մտած էին, երբ անոնցմէ մէկը լողալ չգիտնալով, ծովին յատակը գնաց։ Ընկերները չատ աշխատեցան, բայց չկրցան անոր մարմինը գտնել։

ԲՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷի Դալաթիոյ, Բերայի ու Պոլսոյ հիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ ուրբաթ, 2/15 օգոստոս։

ԿԵՂԾ ԲԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆը չատ մը յոռի արդիւնքներ տուաւ, որոնց ամէնէն վնասակարն ու տմարդին է ջղային հիւանդութիւնը։ Այսօր ամէն մարդ՝ տարբեր ձեւերու տակ՝ ենթակայ է ջղային հիւանդութեանց ո եւ է տեսակին. փափկակամ կիներ մանաւանդ՝ բնաւ գլուխ չեն մնար։ Դիւրագրգռութիւն, անքունութիւն, կէս գլխու ցաւ, սրտի փափաքում, մարելիք, քնաշրջիկութիւն, խաբէութիւն, սիաթիք եւն. եւն. արդիւնք են ջղային հիւանդութեանց, զորս հիմնապէս եւ ապահով կերպով կը բուժէ ՎԱԼԷՌԵԱՆԱՑ ՏՐ ԲԻԲԻԼՕ անուն դեղը, որ կը ծախուի ամէն տեղ։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ԻՒՆԵԸՆ ՄԱՐԻՆ ԻՆՇՈՒՐԻԵՆՍ ԵՒ ԸՆԿ.

(Լիմիթըտ) Լիվրբուլ

ԼԻՎՐԲՈՒԼ, 25 յուլիս 1902

Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու թէ Պոլսոյ մեր գործակալութիւնը յանձնած ենք

ԷՖՈՒՍԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆԻ

Կը սիրենք յուսալ թէ ինչպէս անցեալին մէջ, այսուհետեւ ալ ձեր ապահովագրական գործերու մասին մեզի պիտի վստահիք։ Հաճեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստին։

Յանուն Ընկերութեան
Քարտուղար
Ստորագրեալ Ս. Ժ. ՍԱՆՏԷՄԱՆ ԱՅԷՆ

* * *

Կ. ՊՈԼԻՍ, 25 Յուլիս

Տ.

Պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ ընդհանուր գործակալ անուանուած եմ

ԻՒՆԵԸՆ ՄԱՐԻՆ ԻՆՇՈՒՐԻԵՆՍ ԵՒ ԸՆԿ.

(Լիմիթըտ) Լիվրբուլ

Այն յոյսով թէ պիտի ուզէք ձեր վրստահութեամբ պատուել մեզ, կը խնդրենք ընդունիլ, պարոն, յարգանաց հաւաստին։

ԷՖՈՒՍԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Կալատա, Մէհմէտ-Ալի-փաշա խան, 20 5—8

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն ժողովը դումարուեցաւ այս առաւօտ Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Ժողովականներէն ներկայ էին Տ. Դրիգորիս եպիսկոպոս Ցովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Տ. Դարբիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, Տ. Եղիշէ եպիսկոպոս Դուրեան, Տ. Կարապետ Սէֆեան, Տ. Կարապետ Սանտալճեան եւ Տ. Դարբիէլ Խանճեան Ա. քահանաները։ Իսկ Քաղաքական ժողովէն Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան եւ Մկրտիչ էֆ. Ասասեան։ Առեանը բացուեցաւ ժամը 2½ին։ Ժողովը յարաբերական խնդիրներով զբաղեցաւ։ Ժողովը նաեւ կարդաց զանազան գրութիւններ՝ որոնց նկատմամբ իր համամտութիւնը յայտնեց։ Նոյնպէս այդ գրութիւններուն նկատմամբ բանաձեւ մը ալ ներկայացուեցաւ, որուն վրայ ապէ առաջ Խառն ժողովը արդէն խորհրդակցած էր։

Պատրիարքարանի Գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, որ վերջերս հիւանդ էր, բաւական ապաքինած ըլլալով, նախընթաց օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ոստիկանութեան Նախարար Բարձր. Շէֆիք փաշայի հետ։

—Բլրի Նորընտիր Առաջնորդ Գնել վարդապետ չնորհակալութիւն յայտնելով հեռագրաւ, պատրաստակամութիւն յայտնած է այդ պաշտօնը ընդունելու։

—Բաբերդի Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովներու նորոգ ընտրութիւն կատարուեր է։ Արաբկիրի մէջ ալ նոր Կրօնական եւ Քաղաքական ժողովներ ընտրուեր են։ Արաբկիրի նոր Քաղաքական ժողովը եօթը անդամէ բաղկացած Տնտեսական Խորհուրդ մը կազմեր է։

—Երզնկայի Առաջնորդ Դանիէլ վարդապետ Ցակոբեան ամիսէ մը աւելի է որ հովուական այցելութեան ելած ըլլալով, Երզնկա դարձեր է, Բէմալ եւ Դուրուչայ ալ այցելելէ յետոյ։

—Արմաշի միաբաններէն Արտաւազդ վարդապետ Գալէնտէրեան, որ Երզնկայի եւ Բէմալի Առաջն. փոխանորդութեան պաշտօնին կոչուած էր, յառաջիկայ ուրբաթ իր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի։

—Պայազիտի նորընտիր Տեղապահ Էմմանուէլ վարդապետ Պալեան, յուլիս 1ին կարմէէ Ալաչկերտ գացեր է, անկէ ալ Դարաքիլիսէ անցեր ու Պայազիտ գացեր է։

— Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը մաղիր է առժամանակեայ չէնք մը շինել Հաստատութեան շրջափակին մէջ։ Այդ չէնքին մէկ մասը պիտի յատկացուի որբուհիներու ճաշարանին եւ միւս մասն ալ Արհեստանոցի։

—Դաւառներէն Պատրիարքարան հասած են կարգ մը եկեղեցական եւ կրթական վիճակագրեր։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Երեւում էֆէնտի Փափազեան, իր վեցերորդ զաւկինը ծնունդեան առթիւ, ըստ իր բարի սովորութեան, տասը օսմ. ոսկի նուիրած ըլլալով Հիւանդանոցիս, Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իր խորին շնորհակալիքը յայտնել ազնիւ նուիրատուին, որ այս անգամ եւս սոյն պատեհ առթիւ բարեհաճած է յիշել Հաստատութեանս բարեմաթիւ պատասխարեալները, իր ուրախութեան մասնակից ընելով զանոնք։

—Հանգուցեալ Տիկին Բերուզ Դ. Տալուտեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երեք օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տիկին Նեմզար Ց. Ցնագլեան եւ զաւակունք։

ՌՈՍՈՍԿՈՒՅԼԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(ՄԵՐ ԹԸԼԹԱԿՑԷՆ)

ՌՈՍՈՍԿՈՒ, 28 Յուլիս

Դաւառական ժողովը այսօր արտասովոր նիստ գումարելու հրաւիրուած էր։ Ժամը 8½ին ժողովականներու մեծագոյն մասը ներկայ ըլլալով՝ առեանը բացուեցաւ նախագահութեամբ Առաջնորդական Փոխանորդ Տ. Մամբրէ քահանայ Բիրզուեանի եւ առենապետութեամբ Տոքթ. Մովսէս էֆ. Տիմանեանի։ Օրակարգն էր Առաջնորդ Սրբազան Հօր հրամարման խնդիրը։ Դիւանին կողմէ կարդացուեցաւ Սալանեան Սրբազանի կարճառօտ հրաժարագիրը՝ ուղղուած Ցակոբ էֆ. Դալատեանի, ատենապետ Դաւառական Վարչութեան Քաղաքական Ժողովի։ Ներսէս եպիսկոպոս «ինչ ինչ պատճառներով» կը սպիտէր հրաժարելու եւ կը խնդրէր որ իր հրաժարականը «վերջնական» նկատուի։ Ժողովը նկատելով որ, ըստ օրինի, ամէն հրաժարում իր յատուկ պատճառաբանութիւնները պէտք է ունենայ եւ «ինչ ինչ պատճառներու անորոշ բացատրութիւնը» բաւական չհամարելով՝ պէտք տեսաւ մանրամասն տեղեկութիւն պահանջել Ն. Սրբազնութենէն. ուստի խոհական անձերէ կազմուած պատգամաւորութեան մը միջոցաւ անմիջապէս հարկ եղած բացատրութիւնները լսելէ յետոյ՝ միաձայն հաւանութեամբ մերժեց հրաժարագիրը, ինչ որ ուրախութիւն պատճառեց բոլոր ներկաներուն։ Իսկ գալով թեմական այն խնդիրներուն՝ որոնք ատենէ մը ի վեր երեսի վրայ մնալով տաղտուկ եւ վնասում կը պատճառեն Առաջնորդ Սրբազանին, ժողովը որոշեց առաջին առթիւ (հաւանաբար առաջիկայ կիրակի օր) դարձեալ նիստ դումարել իր իսկ նախագահութեամբ եւ անոնց մասին վերջնական կարգադրութիւններ ընել։ Այս կրկին որոշումները Սրբազան Հօր հաղորդելու պաշտօնը յանձնուեցաւ մայր դիւանին։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Ա. ԹԱՆԱՍԵԱՆԻ ՄԸ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ԱՌ

ԱԶԶ. ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Սիրելի ի Տէր,

Ցաւ ի սիրտ ընթերցայ ձեր այն բողոքախառն յայտարարութիւնները, զորս հրապարակաւ ըրած էիք շատ իրաւացի կերպով, եւ որոնք պատեհ առիթ մը ընծայեցին մեզ, ներկայ բաց նամակը ձեր հասցէին ուղղելու, Արեւելք Պատ. օրագրի միջոցաւ, եւ միահաղոյն առաջադրուած բարի նպատակի մը համար առաջարկ մըն ալ ընելու, որ յամենայնի համապատասխան պիտի գտնէք ձեր բարեգործական եւ կրօնական զգացումներուն, որով անդամ մըն ալ պիտի անմահացնէք ձեր անունը, եւ այն ալ ի սէր ուսումնասէրնչ մատաղ մանկանց ու աղայոց։

Ազնուաշուք տէ՛ր, որչափ որ անձամբ անձին ձեր հետ տեսնուելու պատեհութիւնը ունեցած չեմ, սակայն Պոլիս գտնուած առենս, ամենավստահելի եւ ատոյգ աղբիւրներէ տեղեկանալով՝ լսած եմ, անուանդ ու համբաւիդ վայել, քրիստոնէական ու մարդասիրական լի զգացմամբ ազգասէր՝ օրինակելի ջերմեռանդութիւնդ, որ արդեամբ փայլեցնելով զանունք, միշտ ատոյգ հանդիսացած էք այն ամէն բարեգործական հաստատութեանց եւ ձեռնարկներուն, որոնց երանելի ինքն Յիսուս տուած է իր կենսանորոգ Ս. Աւետարանովը. «Երանի՝ ողորմածոց, զի նոքա ողորմութիւն գտցին»։

Ուստի այս մէկ քանի տողերս չափազանցուած գովեստներ թող չհամարուին, այլ կենդանի ապացոյցներով հաստատուած եւ ակնյանդիման տեսնուած իրողութիւններ ըլլալուն, զգուշացայ չափազանցութիւններէ։ Մինթէ՝ Սամաթիոյ վերաշինուած Ս. Գէորգ փառաւոր եկեղեցին, իր յարակիցներովը, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի զանազան մասերուն եւ հիւրանոցին շինութիւնը, ձեր միակ աշխատութեան եւ թանկագին զոհողութեան արդիւնք չեն, մանաւանդ նոյն Հիւանդանոցին նուիրատուներու տումարներուն մէջ մինչեւ ցայսօր տուածդ նուէրները պատկառելի գումար մը չեն կազմեր։ Մինթէ՝ այլ եւ այլ առթիւ մասնակցած չէք այն ամէն պատահական հանրային նուիրատուութիւններուն. որոնց մասնակցած են, ինչպէս նաեւ շատեր։ Հետեւաբար, ասոնք բաւական չե՞ն մինթէ բարեգործ անուանել զձեզ եւ ի շարս բարեբարաց դասել. մեկ խօսքով գուք որպէս մարդ՝ եւ պարտաճանաչ քրիստոնեայ, հանրային օգտին աշխատելով՝ ձեր վարձատրութիւնը, ձեր գործին գիտակցութեան եւ ձեր խղճին անդորրութեան մէջ գտնելով, կը մնայ ձեզ հանապազորդ կրկնել եւ ըստ բանի տեսուն, ըսել «Ինչ որ պարտական էինք ընելու, այն ըրինք»։

Արդ, Ազնուաշուք Տէր, ճիշտ մէկ տարուց բացակայութիւնէս յետոյ, երբ անցեալ ամսոյ, կին սիրելի հօտիս խանդավառ ընդունելութիւնը մէջտեղ, պաշտնատեղիս հասայ, երկու օր վերջը փութացի այցելել քաղաքիս մեր երկսեռ վարժարանները, սիրասուն փոքրիկները օրհնելու համար, որոնք արտասրոփ եւ ակնդէտ կը սպասէին, որոնց զգացած սրտի ուրախութիւնն ու խնդութիւնը, յոյժ պայծառօրէն կը փայլէր իրենց ժպտադէմ դէմքերուն վրայ. այն մէջոցին սրտէս խոր հառաչ մը պրծաւ. նոյն վայրկեանին իսկ առաջադրեցի վարժարաններու բարեկարգութեան հետ, չէնքերու փոփոխութիւն մըն ալ ընել, խնդրեցի Ամենակալին Աստուծոյ յաջողութիւնը ու բարեբարի մը հղոր ձեռնտուութիւնը։ Զարմէր աստանօր մանրամասնել մեր դպրոցներու, չէնքերու արդի կացութիւնը որ խարխուլ ըլլալէ զատ, ճիշտ ոչխարներու մակաղատեղիներու կը նմանի եւ ամէն տարի նորոգոր ծախքերու կը կարօտի, մանաւանդ աղջկանց դպրոցը, սիրտ չտանելու չափ որատամվիկ է, մանաւանդ արդի ոսթակէզ եւ ջեռուցիչ եղանակին։

Արդարեւ ժամանակին՝ բոլորովին անտարբեր մնացած է Տիարպէքիրցին իր դպրոցներու նկատմամբ եւ թէեւ այժմ զգալով այն մեծ ու անդարմանելի սխալը, ոգի ի բուին կ'աշխատի խնամով դաստիարակութիւն մը տալ իր երկսեռ սերնդեան, բայց դպրոցներու տարեկան կարեւոր ծախքերու պատրաստութեանց մէջ յոյժ բաղմաղաղ, հնարաւոր չի դտներ չէնքերու մասին եւս ո եւ է բարօք կարգադրութիւն ընել. ինոյն պիտի մնան միշտ, եթէ հեռուէն բարերար ձեռք մը չկարկառէ իր օգնութիւնը, որոյ վարձք բաղում են յերկինս։

Արդ, Ազնուաշուք Տէր, տեսնելով Ձեր բողոքախառն յայտարարութեան մէջ, ամենայն վեհանձնութեամբ չեշտած էիք թէ մատուռի շինութեան սահմանածնուեղ 1000 ոսկին եւ չպիտի առնէք բնաւ, այլ պիտի յատկացնէք զայն ուրիշ նոյն կարգի հաստատութեան մը, որու մասրամասնութիւնները ի մտոյ պիտի իմացուին։ Ուրեմն կարելի՞ չպիտի ըլլայ մինթէ, նոյն գումարէն մաս մը յատկացնել դէթ քաղաքիս աղջկանց վարժարանի վերաշինութեան համար, որուն իրականացման համար 1000է աւելի երկսեռ եւ դեռատի ուսանողներ ի սիրտ կը բաղձան անձկագինս, որովհետեւ սոյն լուսոյ յարկին տակն ալ առաւօտ եւ երեկոյ ի բերանոյ մանկանց եւ աղայոց աղօթքի եւ օրհնեալ մրմունջներն են որ կը բարձրանան երկինք։

Իսկ եթէ մատդրեալը դպրոցի համար չըլլալով, եկեղեցիի համար ըլլալը պատասխանուի, միթէ՞ կարելի չէ մաս մը վիճակիս Սամթիլուղի հրաշագործ Թուխ-Մանուկ Ս. Խաչ դարաւոր եկեղեցիին եւ Հայեղկի գիւղի Ս. Եղիա եկեղեցիին վերանորոգութեանց յատկացուի, որոնք քանի տարիներէ ի վեր կիսաւերակ կը մնան եւ գեղացի ժողովուրդն ալ հոգեւոր մխիթարութենէ զրկուի, ի մեծ ցաւ մեր եւ բաղմաց սրտին։

Անհատիկ, Ազնուաշուք Տէր, այս է մեր առաջարկը զոր կը փութամ հեռաւոր դաւառի մը խոր անկիւնէն ընելով, խնդրել Ձեր բարեսրտութենէն, որ հաճիք չը մոռնալ զմեզ եւ սատար հանդիսանալ մեր առաջադրած նպատակին իրագործմանը, որուն յամենայնի վստահ կը մնանք սըրտատրոփ սպասու։

Անչուշտ եմ թէ չպիտի մոռցուի յաւէտ նաեւ Ձեր բարերար անունը, քանի որ «Մի մոռանաք զերախտս բարերարաց Ձերոց» խօսքին նշանակութիւնը լաւ ըմբռնած ենք, բառին բովանդակ նշանակութեամբը։

Ողջունիս եւ օրհնութիւնս,
Մնամք աղօթարար
Առաջնորդ Տիարպէքիրի եւ Վիճակացն
ԵԶԵԿԻԷԼ Ծ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ Պ. ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ԼԷՆԸՎԷՆ, (Ցրանսա), 12 օգոստոս.— Պրէսթի ոստիկանութեան դիմիսէրը, հետեւակներու դումարակի մը աջակցութեամբ, վարեց Կուէղէք վարժարանին մայրապետները։ Գոմիսէրը երկրորդ անգամ ներկայանալով էր որ այդ արդիւնքը ձեռք բերաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Կրօնական լուծեալ միաբանութեանց համար կարգուած հաւուսյարդար-գոմիսէրը կնքեց Լա Քրուա լրագրին տպարանը, վասն զի այդ լրագրին տնօրէնը, առանց գործնական մասնակցութեան, իր անունը միայն փոխ տուած է Աստմսիոնիստներու կարգին որ լուծուած է։

—Կը հաւատուի թէ Ժ.Ա. զօրաբանակին հրամանատար Կրիզօ զօրավարը որոշեր է զինուորական ատեանի մը յանձնել Լէն-Ռէմի դեր-Դնդապետը։

ԼՈՆԴՈՆ.—Խտուարտ թագաւորը, թագուհիին հետ, այսօր աչքէ անցուց գաղթային զինուորները, որոնք Պրքինկէմի պալատան առջեւ չարուած էին։ Ն. Վեհափառութիւնը բանախօսութիւն մը ընելով, շնորհակալութիւն յայտնեց անոնց արժանիքին ու մայր-երկրին մատուցած ծառայութիւններուն համար։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԼՈՆԴՈՆ, 12 օգոստոս.—Սանթիակոյէն կը հեռագրեն թէ Չիլիի Խորհրդարանը 7ի դէմ 59 ձայնով քննարկեր է՝ Արժանթինի հետ իրաւարարութեան դաշնադրութիւնը։

ԼՈՆԴՈՆ.—Պրքինկէմի պալատան պարտէզներուն մէջ մեծ համակրութեան արժանացան գաղթային զինուորները։ Խտուարտ թագաւորը, որուն առողջական վիճակը շատ լաւ է, այսօր ընդունեց ժողովրդեան հանդանակութիւնը եւ հրամայեց որ արտի հիւանդանոցներուն։ Թագաւորը, հինգշաբթի, Թօուիս պիտի դառնայ։

—Պ. Զէմպլէն հրամայեց որ վառարան ընդունելութիւն մը ըլլայ պոէր զօրավարներուն որոնք օգոստոս 16ին Անգլիա կը ժամանեն։

ՊԷՐԼԻՆ.—Կը ծանուցուի թէ, Ռէվալի մէջ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարին եւ Դերմանիոյ նախարարապետին միջեւ կատարուած տեսակցութեանց հետեւանքով, մաքսային սակայոյց մը պատրաստուեր է որ ընդարձակ զիջողութիւններ կը պարունակէ ի նպաստ Ռուսիոյ։

ԲԱՐԻԶ.— Երեսփոխաններէն ոմանք կը մտադրեն առաջարկել որ միաբանական վարժարաններու կրօնաւոր ուսուցիչները արտօնուին վերաբանալ իրենց վարժարանները, պայմանաւ սակայն որ այդ ուսուցիչներու թիւը չկարենայ աւելցուիլ։ Այս կերպով, հետզհետէ մահուան հետեւանօք, այժմու միաբանութեանց անդամները պիտի անհետանան։

—Մաքին կ'ըսուի թէ Դերմանիոյ դատաժառանգը Անգլիոյ մէջ նշանուեր է Օր. Կլէտիս Տիքընի հետ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Տիկին Զապէլ Հ. Աստուրի Գործնական Դասընթացք Ցրանսերէնի Հայերէն թարգմանութիւն անուն գործին Ս. տարին, Ուսումնական Խորհուրդէն վաւերացուած, Սագաեան տպարանէն մաքուր տպագրութեամբ։ Այս դասագիրքը, որ յատկացած է մեր տարրական նախակրթարաններու միջին դասընթացքին՝ պարզ մեթոտով մը կ'ուսուցանէ ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութիւն եւ կը պարունակէ բազմաթիւ հրահանգներ քերականական ամենատարրական ծանօթութիւններով, որոնք անհրաժեշտ են աշակերտին՝ իր ընելիք թարգմանութեանց համար։

Կը յանձնարարենք այս գործը թէ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց հոգաբարձութեանց եւ տեսչութեանց։

Դիմել Բիւզանդեան Դրատունն, Ղալաթիա, Սեղբոս խան թիւ 5—7 եւ բոլոր հայ գրավաճառաց։ Գինն է 3 ղրշ.։ Մեծաքանակ գնողաց մասնաւոր զեղչ։

848 2—10

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 30 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	31	11
Ամէնէն բարձր գին	»	31	16 ½
Ամէնէն վար գին	»	31	13 ½
Բումէլիի Երկաթուղի գոց.	ֆր.	116	75
Ամէնէն բարձր գին	»	117	—
Ամէնէն վար գին	»	116	75

ԲԱՑՈՒՄ 31 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	31	15 ½
Բումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	116	75
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէյտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ.մ. Ապահ. Ընկ.		2	77
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	42
» ժուիսանս		1	40
» պարտաթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		496	—
Թրանսվալ		136	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		263	—
Լավրիոմ		72	50

ՓՈԽԱՆԱԿԱԴԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղ

ՀԱՅԿԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՎԱՅԱԳԱՆՈՒՄ

ԴԻՏՈՂՆԵՐԻ ՎԱՅԱԳԱՆՈՒՄ

Ասորիներ ապրում են Միջագետքի հարավային մասերում, Սիրիայի հյուսիսային մասերում, Ասորեստանի հին սահմանների մոտ։ Նրանք ունեն մի հին գրություն, որ գրված է ասորերեն լեզվով։ Նրանց մեջ կան մի քանի հազար հոգի, որոնք ապրում են Ալեքսանդրիայի